

Komunikat w sprawie szczegółowej informacji o sposobie dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminu maturalnego od 2008 roku

I

Komunikat Dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z dnia 1 września 2007 r. w sprawie szczegółowej informacji o sposobie dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminu maturalnego od 2008 roku.

Na podstawie:

- § 59 ust. 10 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (DzU z 2007 r. Nr 83, poz.562),
- § 6 ust. 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach (DzU z 2005 r. Nr 19, poz. 166),
- § 6 ust. 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (DzU z 2005 r. Nr 19, poz. 167),

ogłaszam szczegółową informację o sposobie dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminu maturalnego, do potrzeb absolwentów:

1. ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, posiadających opinię publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej, albo niepublicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym niepublicznej poradni specjalistycznej, spełniającej warunki, o których mowa w art. 71b. ust. 3b. ustawy o systemie oświaty.
2. posiadających orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania.
3. chorych lub niesprawnych czasowo, posiadających zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia, wydane przez lekarza.
4. niepełnosprawnych lub niedostosowanych społecznie, posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

II

Szczegółowa informacja o sposobie dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminu maturalnego

1. Dostosowanie warunków i formy przeprowadzania egzaminu maturalnego może polegać na:
 - A. dostosowaniu arkuszy egzaminacyjnych do rodzaju niepełnosprawności zdających, wymienionych w § 6 ust. 5. i 6. rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach oraz w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (DzU z 2005 r. Nr 19, poz. 166 i 167).

- B. zastosowaniu szczegółowych kryteriów oceniania arkuszy egzaminacyjnych z języka polskiego, języków obcych nowożytnych, języka mniejszości narodowej, języka regionalnego – języka kaszubskiego i języka łacińskiego i kultury antycznej, uwzględniających specyficzne trudności w uczeniu się.
 - C. korzystaniu w części pisemnej egzaminu maturalnego z komputera lub maszyny do pisania w przypadku gdy głębokość zaburzenia grafii uniemożliwia odczytanie i dokonanie prawidłowej oceny arkusza egzaminacyjnego.
 - D. wydłużeniu czasu trwania części:
 - 1. ustnej egzaminu do 15 minut,
 - 2. pisemnej egzaminu do 30 minut za wyjątkiem dostosowanych arkuszy egzaminacyjnych dla osób niesłyszących – poziom podstawowy (język polski, język obcy nowożytny, historia i wos). Część II egzaminu maturalnego z języków obcych nowożytnych na poziomie rozszerzonym ma taki sam czas, jak arkusz standardowy, gdyż usunięto zadania sprawdzające rozumienie ze słuchu.
 - E. zapewnieniu w czasie egzaminu obecności specjalisty z zakresu danej niepełnosprawności lub niedostosowania społecznego, w szczególności: tyflop pedagoga, surdopedagoga lub pedagoga resocjalizacji, tłumacza języka migowego oraz nauczyciela wspomagającego, jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym, niepełnosprawnym lub niedostosowanym społecznie i pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych, pod warunkiem zgłoszenia takiej potrzeby we **wniosku**, o którym mowa w pkt II.3.
 - F. korzystaniu w czasie egzaminu maturalnego ze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych oraz urządzeń technicznych, sprzętu medycznego i leków koniecznych ze względu na chorobę lub niepełnosprawność oraz pomocy medycznej, pod warunkiem zgłoszenia takiej potrzeby we wniosku, o którym mowa w pkt II.3.
 - G. zwolnieniu z części ustnej egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego oraz w części pisemnej ze sprawdzania rozumienia ze słuchu.
 - H. dostosowaniu w **porozumieniu z okręgową komisją egzaminacyjną** wydłużenia czasu trwania egzaminu do tempa pracy zdającego oraz zapewnieniu obecności nauczyciela wspomagającego, który dokładnie rozumie wypowiedź zdającego.
 - I. wydłużeniu czasu trwania części pisemnej egzaminu o dodatkowe przerwy, o łącznym czasie do 30 minut.

W przypadku absolwenta, u którego występują sprzężenia niepełnosprawności lub jeśli niepełnosprawności towarzyszy określona choroba, należy zastosować warunki i formę egzaminu przewidziane dla poszczególnych schorzeń lub niepełnosprawności przy zachowaniu zasady, że wydłużenia czasu nie sumuje się.
2. Rodzaj dostosowania (od A do I) zależy od rodzaju dysfunkcji, potwierdzonej stosownym dokumentem.
- Jeśli uczeń lub absolwent przedłoży:
- I. opinię publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej, albo niepublicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym niepublicznej poradni specjalistycznej, możliwe jest dostosowanie opisane w pkt B. i C. Opinia powinna być wydana nie później niż do końca września roku szkolnego, w którym jest przeprowadzany egzamin maturalny, i nie wcześniej niż na 4 lata przed terminem egzaminu maturalnego.
 - II. orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania, możliwe jest dostosowanie – D2., H., I.
 - III. zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia wydane przez lekarza specjalistę, możliwe jest dostosowanie dla zdających z:
 - niepełnosprawnością ruchową kończyn górnych – D2., E., F.

- zaburzeniami psychicznymi i nerwicowymi – I.
- zaburzeniami w komunikacji językowej – D1.
- dziecięcym porażeniem mózgowym, spastycznym porażeniem czterokończynowym oraz znacznie obniżoną sprawnością narządu artykulacyjnego – D1., D2., E., F., H.
- chorobami przewlekłymi – E., F., I.

IV. orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, możliwe jest dostosowanie dla zdających:

- niewidomych i słabo widzących – A., C., D1., D2., E., F.
- niesłyszących – A., D1., E., F., G., w przypadku arkuszy standardowych – D2.
- z dziecięcym porażeniem mózgowym, spastycznym porażeniem czterokończynowym i znacznie obniżoną sprawnością narządu artykulacyjnego – D1., D2., E., F., H.

Dyrektor szkoły – przewodniczący szkolnego zespołu egzaminacyjnego zobowiązany jest do zapoznania uczniów z *Komunikatem w sprawie szczegółowej informacji o sposobie dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminu maturalnego od 2008 roku* nie później niż do końca września roku szkolnego w którym odbywa się egzamin.

3. Uczeń, który zamierza skorzystać z prawa zdawania egzaminu maturalnego w warunkach i formie dostosowanej, składa **wniosek** o zdawanie egzaminu maturalnego w sposób określony w niniejszym komunikacie (załącznik nr 14 do *Procedur organizowania i przeprowadzania egzaminu maturalnego*), dyrektorowi szkoły – przewodniczącemu szkolnego zespołu egzaminacyjnego lub absolwent, jeżeli nie przystępuje do egzaminu maturalnego bezpośrednio po ukończeniu szkoły, dyrektorowi szkoły, którą ukończył. W przypadku likwidacji lub przekształcenia szkoły absolwent, który ukończył szkołę we wcześniejszych latach, składa **wniosek** dyrektorowi komisji okręgowej.
 - a. Do **wniosku** należy dołączyć dokumenty wymienione w pkt I.1-4., które potwierdzają dysfunkcję ucznia lub absolwenta.
 - b. **Wniosek** wraz z dokumentami potwierdzającymi dysfunkcję, uczeń lub absolwent składa z deklaracją zgłoszenia do egzaminu maturalnego nie później niż do 7 lutego roku szkolnego, w którym zamierza przystąpić do egzaminu maturalnego z wyjątkiem wypadków losowych.
 - c. Za prawidłowość dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminu maturalnego na podstawie przedstawionej dokumentacji odpowiada dyrektor szkoły – przewodniczący szkolnego zespołu egzaminacyjnego.

Dyrektor szkoły – przewodniczący szkolnego zespołu egzaminacyjnego, po stwierdzeniu kompletności dokumentów, ucznia lub absolwenta, o którym mowa w pkt II.3. oraz na podstawie ich analizy może zapewnić jeden lub kilka sposobów dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminu.

4. Egzamin maturalny, o wydłużonym czasie trwania oraz egzamin organizowany z wykorzystaniem urządzeń technicznych lub przy udziale nauczyciela wspomagającego, powinien być przeprowadzony w oddzielnym pomieszczeniu.
5. Zgodę na przeprowadzenie egzaminu maturalnego w domu zdającego wyraża dyrektor komisji okręgowej na **wniosek** dyrektora szkoły – przewodniczącego szkolnego zespołu egzaminacyjnego, który na podstawie dokumentów (wniosku ucznia lub absolwenta oraz orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego lub orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania lub zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia wydanego przez lekarza specjalistę), występuje do dyrektora komisji okręgowej o podjęcie stosownej decyzji.
6. Okręgowa Komisja Egzaminacyjna ma prawo skontrolować, czy w danej szkole zostały dostosowane warunki i forma przeprowadzania egzaminu maturalnego.

Na podstawie Komunikatu Dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z dnia 1 września 2007 r. w sprawie szczegółowej informacji o sposobie dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminu maturalnego od 2008 roku, opracowany został materiał pomocniczy dla dyrektora szkoły – przewodniczącego szkolnego zespołu egzaminacyjnego – *Sposoby dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminu maturalnego do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych absolwentów lub odpowiednich ze względu na ich stan zdrowia.*

Material pomocniczy
dla dyrektora szkoły – przewodniczącego szkolnego zespołu egzaminacyjnego

Sposoby dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminu maturalnego do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych absolwentów lub odpowiednich ze względu na ich stan zdrowia

opracowano na podstawie Komunikatu Dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z dnia 1 września 2007 r. w sprawie szczegółowej informacji o sposobie dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminu maturalnego od 2008 roku.

Uprawnieni do dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminu maturalnego	Sposoby dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminu maturalnego ¹	
	<i>Część ustna</i>	<i>Część pisemna</i>
	Dyrektor szkoły na podstawie analizy dokumentacji ucznia lub absolwenta może zapewnić na egzaminie (jeden lub kilka sposobów dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminu):	
zdający niewidomi	<ul style="list-style-type: none"> – obecność podczas egzaminu tyflop pedagoga*, – odczytanie poleceń i tekstów przez członka zespołu przedmiotowego, – możliwość odtwarzania materiału dźwiękowego zawartego w dostosowanych zestawach egzaminacyjnych z języków obcych nowożytnych, – wydłużenie czasu egzaminu nie więcej niż o 15 minut. 	<ul style="list-style-type: none"> – obecność w zespole nadzorującym tyflop pedagoga*, – arkusze egzaminacyjne dostosowane** w piśmie Braille'a, – arkusz w czarnodruku oraz arkusz na płycie CD, – maszynę do pisania pismem Braille'a lub specjalnie dostosowany komputer, – pomoc w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych, – korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego przy odczytywaniu poleceń i tekstów oraz przy zapisywaniu odpowiedzi zdającego w przypadku, gdy zdający nie opanował pisma Braille'a – egzamin jest rejestrowany na sprzęcie audio (zgodnie ze szczegółową instrukcją), a nauczyciel otrzymuje czarnodruk arkusza, – wydłużenie czasu egzaminu do 30 minut w przypadku każdego arkusza.
zdający słabo widzący	<ul style="list-style-type: none"> – odczytanie poleceń i tekstów, w razie konieczności, przez członka zespołu przedmiotowego, – wydłużenie czasu egzaminu nie więcej niż o 15 minut. 	<ul style="list-style-type: none"> – arkusze egzaminacyjne dostosowane – czcionka Arial 16 pkt oraz arkusz na płycie CD, – korzystanie z przyborów optycznych, z których zdający korzysta na co dzień, odpowiednie oświetlenie stanowiska pracy, – korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego przy odczytywaniu poleceń i tekstów oraz przy zapisywaniu odpowiedzi zdającego w przypadku, gdy wada wzroku utrudnia lub uniemożliwia czytanie i pisanie – egzamin jest rejestrowany na sprzęcie audio (zgodnie ze szczegółową instrukcją), – wydłużenie czasu egzaminu do 30 minut w przypadku każdego arkusza.

¹ W przypadku absolwenta, u którego występują sprzężenia niepełnosprawności lub jeśli niepełnosprawności towarzyszy określona choroba, należy zastosować warunki i formę egzaminu przewidziane dla poszczególnych schorzeń lub niepełnosprawności przy zachowaniu zasady, że wydłużenia czasu nie sumuje się.

Uczeń lub absolwent ze sprzężonymi niepełnosprawnościami, np. niesłyszący i słabo widzący wnioskuje o dostosowanie arkusza egzaminacyjnego w zakresie przewidzianym dla jednej z występujących niepełnosprawności.

zdający niesłyszący	<ul style="list-style-type: none"> - zwolnienie z egzaminu z języka obcego w części ustnej, - zdawanie egzaminu z języka polskiego w języku migowym lub przygotowania prezentacji na piśmie w przypadku, kiedy zdający nie zna języka migowego i nie mówi, - obecność podczas egzaminu z języka polskiego surdopedagoga* lub tłumacza języka migowego, - wydłużenie czasu egzaminu z języka polskiego nie więcej niż o 15 minut. 	<ul style="list-style-type: none"> - obecność w zespole nadzorującym surdopedagoga lub tłumacza języka migowego*, - arkusze egzaminacyjne dostosowane na poziomie podstawowym ** – z języka polskiego, języka obcego nowożytnego, historii i wojska, - pomoc w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych, - wydłużenie czasu egzaminu do 30 minut w przypadku arkusza standardowego na poziomie podstawowym (z wyjątkiem dostosowanych arkuszy egzaminacyjnych dla osób niesłyszących) i arkusza na poziomie rozszerzonym. Część II egzaminu maturalnego z języków obcych nowożytnych na poziomie rozszerzonym ma taki sam czas, jak arkusz standardowy, gdyż usunięto zadania sprawdzające rozumienie ze słuchu.
zdający słabo słyszący	<ul style="list-style-type: none"> - korzystanie z urządzeń technicznych odpowiednich do wady słuchu, - wydłużenie czasu egzaminu nie więcej niż o 15 minut. 	<ul style="list-style-type: none"> - korzystanie z urządzeń technicznych odpowiednich do wady słuchu.
zdający z chorobami przewlekłymi	<ul style="list-style-type: none"> - możliwość wydłużenia czasu o dodatkowe przerwy o łącznym czasie nie przekraczającym 15 minut, - dostosowanie warunków zdawania egzaminu do specyfiki choroby. 	<ul style="list-style-type: none"> - możliwość wydłużenia czasu o dodatkowe przerwy o łącznym czasie nie przekraczającym 30 minut, - dostosowanie warunków zdawania egzaminu do specyfiki choroby.
zdający niepełnosprawni ruchowo w zakresie kończyn górnych	<ul style="list-style-type: none"> - pomoc w obsłudze sprzętu i środków dydaktycznych w przypadku prezentacji z języka polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> - pisanie pracy na komputerze (zgodnie ze szczegółową instrukcją), - korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego, który zapisuje (zgodnie ze szczegółową instrukcją) dyktowaną wypowiedź zdającego (ręcznie lub na komputerze) przy jednoczesnym zapisie audio w przypadku, gdy zdający nie może pisać sam. Zapis audio stanowi integralną część arkusza egzaminacyjnego, - wydłużenie czasu trwania egzaminu w przypadku każdego arkusza do 30 minut.
zdający niepełnosprawni ruchowo w zakresie kończyn dolnych	<ul style="list-style-type: none"> - miejsce pracy dostosowane do potrzeb zdającego, - dostęp do przystosowanych urządzeń sanitarnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - miejsce pracy dostosowane do potrzeb zdającego, - dostęp do przystosowanych urządzeń sanitarnych.
zdający z zaburzeniami komunikacji językowej	<ul style="list-style-type: none"> - uzupełnienie wypowiedzi ustnej zapisem sporządzonym przez zdającego, w przypadku niemożności udzielenia płynnej odpowiedzi, - wydłużenie czasu egzaminu nie więcej niż o 15 minut. 	
zdający z zaburzeniami psychicznymi i nerwicowymi	<ul style="list-style-type: none"> - możliwość wydłużenia czasu o dodatkowe przerwy o łącznym czasie nie przekraczającym 15 minut, - dostosowanie warunków zdawania egzaminu do specyfiki choroby. 	<ul style="list-style-type: none"> - wydłużenie czasu o dodatkowe przerwy o łącznym czasie nie przekraczającym 30 minut, - dostosowanie warunków zdawania egzaminu do specyfiki choroby.

zdający ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się		<ul style="list-style-type: none"> - pisanie pracy na komputerze lub maszynie do pisania, w przypadku gdy głębokość zaburzenia grafii uniemożliwia odczytanie i dokonanie prawidłowej oceny arkusza egzaminacyjnego (zgodnie ze szczegółową instrukcją), - zastosowanie szczegółowych kryteriów oceniania arkuszy egzaminacyjnych, z języka polskiego i języków obcych nowożytnych, języka mniejszości narodowej, języka regionalnego – języka kaszubskiego i języka łacińskiego i kultury antycznej, uwzględniających specyficzne trudności w uczeniu się.
---	--	--

* w czasie egzaminu należy zapewnić obecność specjalisty z zakresu danej niepełnosprawności, w szczególności: tyflop pedagoga, surdopedagoga lub tłumacza języka migowego, jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu z absolwentem i pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.

- § 6 ust. 7 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach (DzU z 2005 r. Nr 19, poz. 166)

- § 6 ust. 7 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (DzU z 2005 r. Nr 19, poz. 167)

** dla absolwentów niewidomych, słabo widzących i niesłyszących posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, przystępujących do egzaminu maturalnego, przygotowuje się arkusze egzaminacyjne dostosowane do rodzaju ich niepełnosprawności.

- § 6 ust. 5 i 6 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach (DzU z 2005 r. Nr 19, poz. 166)

- § 6 ust. 5 i 6 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (DzU z 2005 r. Nr 19, poz. 167)

Uwaga:

1. Egzamin maturalny o wydłużonym czasie trwania oraz egzamin organizowany z wykorzystaniem urządzeń technicznych powinien być przeprowadzany w oddzielnym pomieszczeniu.
2. **Za zgodą dyrektora OKE**, w szczególnych przypadkach, egzamin może być przeprowadzony w innym miejscu niż szkoła (np. dom, szpital, sanatorium ...).

CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA
p.o. DYREKTOR
Mark Legutko
Mark Legutko